

قیام مولوی مهدی؛ از دل طالبان، علیه طالبان

فرمانده نیروهای مقاومت هزاره که در منطقه سرپل علیه طالبان شورش کرده بود، کشته شد

مولوی مهدی مجاهد، یکی از معدود فرماندهان شیعه در میان طالبان، طی ماه‌های گذشته از حضور در حکومت جدید طالبان انصراف داد و با بازگشت به ولایت سرپل در شمال افغانستان، قیامی مسلحانه علیه این گروه ترتیب داد؛ قیامی که در نهایت همزمان با نخستین سالگرد به قدرت رسیدن طالبان، سرکوب شد.

طالبان ماه‌ها تلاش کرده بود تا مجاهد را به زیر چتر حکومت خود بازگرداند زیرا نگران نفوذ او در میان شیعیان هزاره‌ای بود که مشتاق شورش علیه طالبان بودند؛ جنبشی که سال‌ها شیعیان را تعقیب، سرکوب و به قتل رسانده است. مولوی مهدی اعلام کرده بود که به دنبال ایجاد حکومتی فرآگیر در افغانستان است که حق خردان، زنان و شیعیان را به رسمیت بشناسد. قیام ولایت سرپل حدود ۵ ماه پیش آغاز شد و آخرین درگیری بود که در آن گروهی کوچک، طالبان تا به دندان مسلح را به چالش می‌کشید. این قیام یادآور آن است که افغانستان با گذشت حدود ۳۵ دهه از آغاز حکومت اول طالبان تا به امروز، هنوز نتوانسته از دور باطل خشونت، خونریزی و درگیری‌های مسلحانه رهایی یابد.

مقامات طالبان برای نمایش توانایی خود در تامین امنیت، تلاش کرده‌اند هر گونه قیامی را در افغانستان کم‌اهمیت جلوه دهند. نباید فراموش کرد که هیچ‌یک از گروه‌هایی که تاکنون علیه طالبان دست به مقاومت زده‌اند، نتوانسته‌اند تهدیدی جدی برای حکومت طالبان ایجاد کنند زیرا این گروه‌ها کمباده‌های شدید تسلیحاتی و مالی دارند و تاکنون نتوانسته‌اند توجه هیچ دولت خارجی‌ای را برای دریافت کمک به‌خود جلب کنند. با وجود این، طالبان با هدف از بین بردن کوچک‌ترین آثار مقاومت، واکنشی بی‌رحمانه به این گروه‌ها نشان می‌دهد.

بر اساس گزارش‌های دیده‌بان حقوق بشر و عفو بین‌الملل، حکومت طالبان طی این مدت نیروهای اسیرشده را اعدام صحرایی کرده و ساکنان مناطقی که به گفته آنها حامی نیروهای مخالف هستند را شکنجه کرده‌اند. این سرکوب‌ها یکی از نشانه‌هایی است که ثابت می‌کند این حکومت مانند حکومت اول طالبان برای سرکوب مخالفان از زور و ارباب استفاده می‌کند. همزمان اما این کاتیک‌های بی‌رحمانه، خطر ضدیت افغان‌هایی که از اقتصاد فروپاشیده کشور و بازگشت مقررات سختگیرانه و تدروسی‌های طالبان به شدت ناراضی هستند را هم به‌دنبال دارد.

جرقه‌های یک قیام

کمی بیش از ۲۵، ماه پیش بود که مهدی مجاهد بخشی از ولایت سرپل به نام بلخاب واقع در شمال افغانستان را تحت کنترل خود گرفت و نیروهای طالبان را وادار کرد برای پیش گرفتن منطقه در امتداد حکومت پیشین جمع کنند. بیش از ۴۰ هزار نفر از ساکنان این منطقه از هزاره‌های افغانستان تشکیل می‌دهند؛ اقلیتی متشکل از شیعیان که طالبان طی حکومت اول خود هزاران نفر از آنها را قتل عام کرده است. مجاهد ۳۳ ساله، در زندان حکومت پیشین افغانستان با شماری از نیروهای ارشد طالبان آشنا شد و در میان آنها متحدانی علیه فساد دولت یافت. همین موضوع باعث پیوستن او به طالبان شد. طالبان همیشه از مولوی مهدی هزاره به عنوان عنصری جنبش پیشگامان است در میان تمام قومیت‌های افغانستان استفاده می‌کرد اما پس از آغاز حکومت، اختلافات شروع شد. عده‌ای معتقدند او بر سر درآمد معادن زغال سنگ پرسود بلخ از طالبان جدا شد. خود او اما می‌گفت که اختلافات او با طالبان بر سر نوع رفتار طالب‌ها با هزاره‌ها بوده است. با این همه، برای بسیاری از طرفداران مجاهد، انگیزه‌های او اهمیتی نداشت. آنها فقط به دنبال مبارزه با طالبان بودند. بیشتر نیروهای مولوی مهدی مردانی بودند که در دهه‌های ۶۰ تا ۷۰ زندگی تشکیل داده بودند و اعضای سابق پلیس، سربازان و کینه‌سریازان سابق بودند؛ مردانی که تمام زندگی خود را صرف جنگ با شوروی و پس از آن با طالبان کرده بودند.

نبرد بلخاب

حمله نیروهای طالب به مواضع نیروهای مولوی مهدی بیش از ۵، ماه پیش آغاز شد. هزاران نفر از نیروهای طالب در این یورش به نیروهای مجاهد در کوهستان «قلم‌کتل» یورش بردند. هلی کوپترهای ارتش افغانستان هم که اکنون در اختیار طالبان هستند، این نیروها را از آسمان هدف قرار دادند. در ابتدا نیروهای مجاهد تصور می‌کردند شناخت‌شان از منطقه کوهستانی صعب‌العبور و پیچیده موجب برتری آنها نسبت به طالبان خواهد شد اما طالب‌ها هم بیکار ننشستند و آن محلی‌ها برای یافتن مسیرهای کمتر شناخته شده جهت دور زدن نیروهای مجاهد استفاده کردند. به این ترتیب، نیروهای مولوی مهدی توسط طالبان محاصره شدند و نبرد نا برابر به مدت ۳ روز ادامه یافت. طالبان با ارسال خودروهایی زرهی مناطق تحت کنترل مجاهد را پس گرفت و نیروهای مجاهد در نهایت تسلیم شدند تا جدیدترین قیام مسلحانه علیه طالبان با شکست به پایان برسد.

اگر چه در ابتدا تصور مخالفان طالبان بر این بود که مولوی مهدی که موفق به فرار شده، در دیگر بازخواهد گشت و قیامی دیگر ترتیب خواهد داد، اما هفته گذشته، قیام او برای همیشه به پایان رسید. عنایت‌الله خورزمی، سخنگوی وزارت دفاع طالبان گفت: شنیدن نامی مجاهد را تأیید کرده است و در حالی که گفته می‌شود همراهم دیگر او همچنان متواری هستند.

بین‌الملل

نیروهای ترکیه در شهر تل‌آویو، در شمال سوریه. عکس: رویترز

چرخش اردوغان به سمت دمشق

ترکیه طی یک دهه گذشته به دنبال سرنگونی دولت سوریه بوده، اما اخیراً در تغییری بزرگ

به سمت مصالحه با بشار اسد گام برداشته است

از سه‌شنبه گذشته که بخش‌هایی از شمال سوریه هدف حملات توپخانه‌ای نیروهای نظامی ترکیه قرار گرفت، ترکش‌های این عملیات نظامی هنوز داغ است. وقتی خبر بمباران اهدافی در خاک سوریه از سوی ارتش ترکیه اعلام شد، منابع مختلف خبری در دو طرف آمار متناقضی از تلفات این عملیات اعلام کردند؛ به‌گونه‌ای که آمار قربانیان بین ۲ تا ۱۷ نفر اعلام شد. ساعاتی بعد مشخص شد که نیروهای ترکیه ۳ منطقه مختلف شمال سوریه را هدف قرار داده‌اند و از این رو آمار این عملیات متفاوت است. اکنون حتی مشخص شده که حمله نظامی اخیر ترکیه علیه شمال سوریه بسیار فراتر از یک بمباران بوده است. روزنامه العربی جدید در گزارشی نوشته که همزمان با این عملیات، بخشی از نظامیان ترکیه وارد مناطقی تحت کنترل نیروهای مخالف بشار اسد مورد حمایت ترکیه قرار دارند. چشم‌امید این نیروها به رجب طیب اردوغان است اما او این روزها در کاخ ریاست‌جمهوری «آک‌سارای»، مواضع متفاوتی از گذشته را در ارتباط با دولت سوریه دنبال می‌کند.

گزارش ۱

بر اساس گزارش‌های دیده‌بان حقوق بشر و عفو بین‌الملل، حکومت طالبان طی این مدت نیروهای اسیرشده را اعدام صحرایی کرده و ساکنان مناطقی که به گفته آنها حامی نیروهای مخالف هستند را شکنجه کرده‌اند. این سرکوب‌ها یکی از نشانه‌هایی است که ثابت می‌کند این حکومت مانند حکومت اول طالبان برای سرکوب مخالفان از زور و ارباب استفاده می‌کند. همزمان اما این کاتیک‌های بی‌رحمانه، خطر ضدیت افغان‌هایی که از اقتصاد فروپاشیده کشور و بازگشت مقررات سختگیرانه و تدروسی‌های طالبان به شدت ناراضی هستند را هم به‌دنبال دارد.

شوک اردوغان به معارضان

اردوغان تاکنون مهم‌ترین متحد نیروهای معارض سوریه در برابر بشار اسد بوده و از آغاز جنگ در سال ۲۰۱۱ این نیروها را مورد پشتیبانی حمایت‌های سیاسی و فراتر از آن حمایت‌های لجستیکی-تسلیحاتی قرار داده است. اما طی چند ماه گذشته اردوغان و اعضای دولت او سخنان متفاوتی در درباره سوریه بر زبان می‌آورند. در حالی که ترکیه تاکنون به ندرت درباره حضور نیروهای آمریکایی در شمال سوریه موضع‌گیری کرده، اما برای نخستین بار اردوغان ماه گذشته خواستار آن شد که نظامیان آمریکایی از این کشور خارج شوند. این در حالی است که اردوغان پیشتر حضور نیروهای آمریکایی در شمال شرق سوریه را با هدف مبارزه با داعش ضروری عنوان کرده بود. برای مخالفان بشار اسد که یک چشم‌شان به ترکیه و چشم دیگرشان به حضور نظامیان آمریکایی با

هدف یکسره کردن کار دولت بشار اسد در دمشق است، درخواست اردوغان عجیب به‌نظر می‌رسد. معارضان سوریه‌ای ویژه آنجا بیشتر حیرت زده شدند که مولود جاووش اوغلو، وزیر خارجه ترکیه، هفته گذشته از دیدارش با وزیر امور خارجه سوریه و اعلام حمایت ترکیه از آشتی در سوریه خبر داد و گفت: «ما باید به نوعی، بین معارضان و نظام سوریه مصالحه برقرار کنیم». برای معارضانی که از حدود ۱۰ سال پیش از دولت اردوغان چیزی جز لزوم سرنگونی دولت بشار اسد در دمشق نشنیده بودند، سخنان جاووش اوغلو مبنی بر مصالحه با دولت اسد، بزرگ‌ترین ضربه به شمار می‌رود. حتی این سخنان با موجی از اعتراضات علیه ترکیه در میان معارضان منجر شد.

مصالحه به جای سرنگونی

همه‌شانه‌ها حکایت از آن دارد که دولت اردوغان درباره سوریه تصمیم خود را گرفته است. نه فقط سخنان اردوغان و جاووش اوغلو بلکه حتی در رجب طیب اردوغان و فراتر از آن حمایت‌های ریاست‌جمهوری «آک‌سارای»، مواضع متفاوتی از گذشته را در ارتباط با دولت سوریه دنبال می‌کند.

استانبول ناراضی

ریشه تغییر در سیاست‌های فعلی ترکیه در مقابل سوریه را بیش از هر جای دیگری می‌توان در کلاشهر استانبول ردیابی کرد که میزبان جمعیت زیادی از پناهنچیان سوریه‌ای است. سوریه‌ای‌ها به‌تدریج در حال ریشه دواندن در ترکیه هستند و استانبول میزبان بیشترین تعداد از این پناهنچیان است. بی‌بی‌سی در گزارشی درباره وضعیت آوارگان سوریه در ترکیه به نتایج یک نظرسنجی

ترکیه میزبان ۳٫۶ میلیون آواره سوریه‌ای

هم‌اکنون بیش از ۳٫۶ میلیون آواره سوریه‌ای تحت «حفاظت موقت» در ترکیه ساکن هستند. این وضعیت از سوی دولت ترکیه به آنها داده شده و طبق آن می‌توانند در این کشور زندگی و کار کنند و به خدمات عمومی دسترسی داشته باشند. این وضعیت البته با پناهندگی که از سوی سازمان ملل متحد اعطا می‌شود، فرق دارد. بخش عمده پناهنچیان سوریه‌ای در مناطق شهری ترکیه سکونت دارند و استانبول و پس از آن استان مرزی غازی‌ان تپه میزبان بیشترین تعداد از این آوارگان هستند. طبق آمار رسمی، فقط حدود ۵۸ هزار آواره سوریه‌ای در اردوگاه‌های پناهنچیان زندگی می‌کنند.

مکت

سایه قحطی بر سر جهان

در شرایطی که قحطی زندگی ۴۹ میلیون انسان را تهدید می‌کند، دولت‌های ثروتمند فقط نظاره‌گر این فاجعه انسانی هستند

جهان با بحران گرسنگی روبه‌روست. بنا بر آمارهای سازمان ملل متحد، روزانه از هر ۹ ساکن کره زمین یک نفر به شمار گرسنگان جهان اضافه می‌شود. جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی و بین‌المللی نه‌تنها باعث تشدید خشونت‌ها و ناامنی‌ها شده بلکه دسترسی افراد به غذا و آب سالم را نیز شدیداً تحت‌تأثیر قرار داده است. ماه پیش که یک دستفروش نیجریه‌ای در روز روشن و در خیابانی پرجمعیت مقابل دید مردم در شهر سیونیناوا مارچ ایتالیا مورد ضرب و شتم قرار گرفت و جان داد، بی‌تفاوتی مردم حاضر در محل، جامعه ایتالیا را برآشف‌ت تا جایی که روزنامه ایتالیایی لا استامپا در سرمقاله‌ای با عنوان «قول تمدن» از بی‌تفاوتی شاهدان به‌شدت انتقاد کرد. اما این دقیقاً همان رفتاری است که امروز بسیاری از دولت‌ها در برابر خطر قحطی که زندگی حداقل ۴۹ میلیون انسان را تهدید می‌کند در پیش گرفته‌اند.

سازمان خواربار و کشاورزی ملل و برنامه جهانی غذا در گزارش اخیر هشدار داده‌اند که قحطی تا سپتامبر (ماه آینده) ۴۹ میلیون انسان در ۲۶ کشور جهان را درگیر خواهد کرد. افغانستان، اتیوپی، نیجریه، سومالی، سوئدان جنوبی و یمن جزو کشورهایی هستند که بیشترین خطر متوجه آنان است. وب سایت تحلیلی «براجکت سندیکت» با اشاره به اتفاقی که در ایتالیا رخ داد، آن را ناشی از پدیده روانشناسانه «ثر تماشاگر» دانسته که در آن افراد از کمک‌کردن به دیگران در شرایط اضطراری اجتناب می‌کنند. این وب‌سایت نوشته: گزارش سازمان ملل نشان می‌دهد قحطی جهانی ناشی از عوامل مهمی از جمله جنگ و درگیری‌های کوچک و بزرگ و همچنین رویدادهای آب و هوایی از جمله توفان‌ها،

گزارش ۲

سیل و خشکسالی است. افزایش قیمت مواد غذایی بر اثر جنگ اوکراین هم یکی از عوامل اصلی بوده است. اما آمارهای نگران‌کننده دیگری هم وجود دارد: کاهش کمک‌های خارجی کشورهای ثروتمند که یک نمونه بارز آن انگلیس است؛ کشوری که با توافق احزاب سیاسی چپ و راست تا سال ۲۰۲۰ میلادی سالانه حدود ۰٫۷ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را صرف کمک‌های خارجی می‌کرد اما این رقم در سال ۲۰۲۱ به ۰٫۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کاهش یافته است. این روند در سال جاری نیز احتمالاً ادامه خواهد یافت. مارک لو کاک، دبیر سابق وزارت توسعه بین‌الملل انگلیس، با تأیید کاهش کمک‌های خارجی به کشورهای فقیری که سرانه درآمد ساکنان آن کمتر از ۱٫۹۰ دلار در روز است، می‌گوید: «کاهش کمک‌های خارجی آمار مرگ‌ومیر را در این کشورها افزایش داده

به کشورهای فقیر، در آینده‌ای نزدیک محقق شود. این در حالی است که پیش‌بینی شده تولید غلات در سال جاری میلادی برای نخستین بار در ۴ سال گذشته کاهش می‌یابد. به گزارش پولیتیکو، برنامه جهانی غذا تاکنون ۸ میلیارد دلار کمک مالی دریافت کرده اما در مجموع به ۲۲ میلیارد دلار نیاز دارد. شاید با کمک‌های فوری بتوان از بدتر شدن آسیب‌های ناشی از بحران گرسنگی در سال جاری جلوگیری کرد اما کارشناسان بر این باورند که با تحولات برگشت‌ناپذیر سال‌های اخیر در زمینه تغییرات آب و هوایی، جهان نیازمند تغییرات بنیادین سیستمی است؛ امری که به‌نظر نمی‌رسد با توجه به کاهش روند کمک‌های کشورهای ثروتمند به کشورهای فقیر، در آینده‌ای نزدیک محقق شود.

کیم یوونگ خواهر رهبر کره‌شمالی بهتر بود رئیس جمهوری کره جنوبی به جای اینکه مهمل بگوید و از کمک اقتصادی در ازای خلع سلاح هسته‌ای صحبت کند، دهانش را می‌بست. او چیز بهتری برای گفتن نداشت. این خیلی بچگانه است که او فکر می‌کند می‌تواند بر سر افتخارات و تسلیحات هسته‌ای کره‌شمالی معامله اقتصادی کند. (یورونیوز)

ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه برخی شرکت‌های کشتی‌سازی روسیه درباره واردات تجهیزات و قطعات خارجی مورد استفاده در کشتی‌های غیرنظامی با مشکل روبه‌رو شده‌اند. علت آن هم کاملاً روشن است. شرکای خارجی صرفاً به سبب مسائل سیاسی به تعهدات خود عمل نکردند. به رفتارهای غیردوستانه صادرکنندگان خارجی واکنش نشان می‌دهیم. (روسیا‌یوم)

رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه آماده‌ام در جنگ اوکراین و روسیه نقش تسهیل‌کننده یا میانجی را ایفا کنیم. در اینجا موضوع اصلی، تعیین و تثبیت کوتاه‌ترین و عادلانه‌ترین راه برای نشستن پای میز مذاکره است. جامعه بین‌المللی هم باید مسئولیت بیشتری را بر عهده بگیرد. (خبرگزاری آناتولی)

تعطیلی کارخانه‌های چینی به دلیل خشکسالی

شماری از کارخانه‌ها در جنوب غرب چین پس از بدتر شدن وضعیت خشکسالی و پایان یافتن مخازن برای تولید برقایی تعطیل شده‌اند. همچنین مقامات مناطقی در مرکز و شمال چین دستور اقدامات اضطراری برای اطمینان از تامین آب آشامیدنی را صادر کرده‌اند. این دستور پس از آن صادر شد که بارش باران‌های تابستانی به نصف سطح عادی رسید. به‌گزارش خبرگزاری شینهوا، شرکت‌هایی در استان سیچوان از جمله شرکت‌های سازنده پل‌های خورشیدی، سیمان، اوره و پس از آنکه به آنها دستور جبربندی برق در ۵ روز آینده ارائه شد، تولید خود را تعطیل کردند با کاهش دادند. این جبربندی پس از کاهش سطح مخزن و افزایش تقاضای برق برای دستگاه‌های تهویه در دمای سوزان بیابان انجام می‌شود. بنابراین گزارش، رشد تولید کارخانه‌ها و خرده‌فروشی‌ها در چین در ماه گذشته میلادی تضعیف شده است. اقتصاد چین در نیمه اول سال ۲۰۲۲ تنها ۲٫۵ درصد نسبت به سال قبل رشد کرد که کمتر از نصف هدف رسمی سالانه با رقم ۵٫۵ درصد بوده است. به گفته دولت، صدها هزار هکتار از محصولات کشاورزی در مرکز و شمال چین به‌دلیل کمبود آب و دمای بالای هوا از بین رفته‌اند. این در حالی است که بنا بر اعلام سازمان هواشناسی چین، دمای هوا در برخی مناطق ممکن است تا ۴۰ درجه سانتیگراد هم افزایش یابد.

روزنامه وال استریت ژورنال (آمریکا)

اقرار مدیر سابق شرکت ترامپ به تخلفات مالیاتی وال استریت ژورنال نوشته که آن وایزلیبرگ در دادگاه به کلاهبرداری و فرار مالیاتی اقرار کرده است. او که چندین سال مدیر امور مالی سازمان ترامپ بوده متهم شده بود که در طول خدمت خود بیش از ۱۷ میلیون دلار از سازمان ترامپ دریافت کرده اما آنها را برای پرداخت مالیات ثبت نکرده است. او احتمالاً به ۵ ماه حبس در زندان جزیره رایکروز و بازپرداخت این پول محکوم خواهد شد. به گفته دادستان‌ها، وایزلیبرگ به شرکت ترامپ کمک کرده تا از پرداخت مالیات‌هایی چون مالیات اجاره، پرداخت خوردهای مجلل و شش‌په‌ره مدرسه خصوصی خودداری کند.